

Jani Golob

Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani

KAKO SMO SNEMALI PORTRET ZVONIMIRJA CIGLIČA

O skladatelju Zvonimirju Cigliču

Zvonimir Ciglič je bil s svojimi deli kar pogosto na programih Simfonikov RTV, predvsem po zaslugi največjega ambasadorja slovenske glasbe med dirigenti, Antona Nanuta. Kot član tega orkestra sem igral kar nekaj Cigličevih del. Tudi po tem, ko mu je bolezen otežila pojavljanje v javnosti, je Zvonimir Ciglič zelo natančno sledil glasbenim dogodkom in bil o vsem zelo dobro poučen. Bil je tudi zbiralec vinilnih in CD plošč, na VHS pa je snemal glasbene oddaje, kolikor je bilo pač takrat mogoče.

Tenorist Jurij Reja mi je kot uredniku uredništva za resno glasbo RTV Slovenija ob priliki predlagal, da bi za TV posnel ciklus Cigličevih pesmi *Erotikon*. Posnetek smo proti koncu osemdesetih let naredili, režiser pa je v oddajo vključil tudi posnetek umetniške slike neke matere. Po predvajanju oddaje, me je Zvonimir Ciglič poklical in želel, da ga z režiserjem obiščeva. Razložil naj bi nama popolnoma neprimerno izbiro slike v oddaji. Na obisk sem šel sam. Skladatelj mi je najprej razložil, da je pesmi posvetil svoji takratni ženi, ki je bila lepotica. Pokazal je tudi njeno sliko. Dogovorila sva se, da bomo oddajo popravili in s primernim pojasnilom ponovno predvajali. Tedaj sem se prvič dalj časa pogovarjal z Zvonimirjem Cigličem in moj obisk je trajal kar nekaj ur. Kasneje sem spoznal, da je skladatelj svoja spoznanja in glasbene nazore nesebično delil predvsem z glasbeniki, ki so mu prisluhnili. Takrat sem prvič slišal za njegovo jungovsko razlago o ustvarjalnosti nasploh. Ko smo popravljeno oddajo ponovno predvajali, se je Zvonimir Ciglič po telefonu zahvalil za izpolnjeno obljubo.

O režiserju Filipu Robarju - Dorinu

Režiser Filip Robar - Dorin je kot zunanji sodelavec RTV Slovenija v devetdesetih letih zanj posnel kar nekaj portretnih oddaj o slovenskih skladateljih. Najprej je leta 1990 za televizijo nastal duhovit portret zanimivega, v Nemčiji delujočega skladatelja Janka Jezovška z naslovom *Opera mobile*. Sledila je oddaja o *Novembrskih pesmih* akademika Lojzeta Lebiča, v kateri se je režiser v svojem filmskem snovanju vračal v "novomeško pomlad" in seveda tudi k Miranu Jarcu, čigar verzi so navdihnili skladatelja. Oddaja nosi naslov *Najpomembnejše se sporoča v tišini* (1993). Ponudbe režiserja Filipa Robarja - Dorina so bile v primerjavi z nekaterimi drugimi zelo konkretne in vsebinsko domišljene. S skladateljem Lebičem sta se najprej dogovarjala za snemanje

oddaje o njegovi orkestralni skladbi *Nicina*, vendar je osamosvojitvena vojna namero preprečila. Po mojem mnenju je režiser Robar v oddaji *Najpomembnejše se sporoča v tišini* skladatelja Lojzeta Lebiča predstavil odlično. Sledil je portret Vinka Globokarja, in sicer kot poglobljen vpogled v skladateljevo delo, oddaja pa nosi naslov *Dialog o vodi* (1996). Prav uspešnost Dorinovih oddaj je botrovala temu, da sem mu kot urednik uredništva za resno glasbo leta 1996 ponudil snemanje portreta Zvonimirja Cigliča, in sicer s pripombo, da ne bo lahko. In ni bilo lahko.

Kako smo snemali

Zdravstveno stanje skladatelja je dovoljevalo le snemanje pri njemu doma in to le ob določenih urah. Tako je bila minimalna TV ekipa v bistvu v stanju pripravljenosti in je čakala na klic gospe Anice Ciglič, skladateljve soproge. Skladatelj je imel skrbno pripravljene izjave, tako o svojem življenju kot o glasbi. Primerjava s posnetki njegovih starejših intervjujev (npr. s Kristijanom Ukmarjem leta 1986) pa je pokazala, da so bile njegove izjave izjemno preišljene in tudi po nekaj letih med seboj popolnoma identične (prim. njegov komentar na CD-ju *Zvonimir Ciglič skladatelj, dirigent, pedagog*, 1996). Zvonimir Ciglič je svojo samoto izkoristil tako, da je natančno opredelil svoje nazore in jih lahko do vejice natančno izrazil v izbranem trenutku. Prav tako je imel urejeno slikovno gradivo in fotografije. Zaradi nekaterih preteklih izkušenj pa je bil do televizije precej nezaupljiv.

Pa se je zgodilo, da je z akumulatorji v pasu napajana ENG kamera prenehala delovati, ko je bil portretiranec v največjem zanosu. Vsa ekipa je bila obtožena zarote in postavljena pred vrata. Trajalo je kar nekaj časa in potrebnih je bilo več posredovanj, da so se čustva umirila in se je snemanje lahko nadaljevalo.

Od vsega začetka je bilo popolnoma jasno, da bo portret Zvonimirja Cigliča lahko le tak, kot si ga predstavlja portretiranec. Kakršenkoli scenarij ne bi imel nobenega smisla. Tega se je zelo dobro zavedal tudi Filip Robar - Dorin in je skrbel bolj za kompozicijo slike, svetlobo oz. estetsko plat portreta. Ves posneti slikovni in tonski material je smiselno in estetsko uporabil pri končni montaži oddaje, ki je dobila naslov *Eros-Thanatos* (1996).

Po predvajanju oddaje

Takoj po predvajanju oddaje je poklical skladatelj Milan Stibilj, ki ga je portret izredno zabaval, saj je bil po njegovih besedah »Zvone tak kot je«. Strinjala sva se, da drugače sploh ne bi bilo mogoče.

Zvonimir Ciglič je ob priliki režiserja in mene povabil domov na kosilo, ki ga je odlično pripravila soproga Anica. V prijetnem kramljanju je minilo popoldne, vse pomisleke in nezaupanje je zamenjala radost ob korektno narejeni in tudi odmevni oddaji, kakor je menil portretiranec.

Kasneje me je še večkrat poklical na razgovor, in sicer v obdobju, ko je dr. Franc Križnar pripravljajl njegovo biografijo (v letih 2004/05). Tako sem lahko vzporedno spremljal nastanek knjige, saj je Zvone po tradiciji reproduciral svoje življenje in lastne nazore (le brez kratic imen, kot je v biografiji). Ta pričevanja so bila izredno dragocena, saj so mi pojasnila mnogo nerazumljenih dogodkov v slovenski glasbeni zgodovini ter dopolnjevala in tudi potrjevala nekatera pričevanja Milana Stibilja, ki se je tako kot Ciglič umaknil v samoto.

V času, ko sem k Cigliču zahajal pogosteje, mi je ponudil vso svojo zbirko CD-jev, ki je obsegala več kot 700 naslovov. Razlog je bil v nameri, da proda stanovanje in v slutnji svojega slovesa. Rekel sem mu, da imam velik problem že s svojimi zgoščenkami in pomanjkanjem prostora zanje. Tako sva se dogovorila, da bo svojo zbirko poklonil knjižnici Akademije za glasbo, mene pa je zadolžil, da to izpeljem.

Danes je v knjižnici AG ohranjeno celotno Cigličevo audio gradivo. Kot darilo skladatelja, ki je skrbno izbiral najboljše izvedbe velikih umetnin glasbene dediščine, je vodeno pod naslovom »Zbirka Zvonimirja Cigliča«, v kateri so izbrani vrhunski posnetki resne glasbe, koncerti, simfonije in opere ... (cca 1000 CD-jev).

Ko je Zvonim Ciglič z žarom govoril o glasbi, je imel na obrazu poseben, poduhovljen blag izraz in pogled. Takega se želim spominjati in takega se spominjam.